

XXXVIII COLLOQUIUM IURIS CANONICI

Coroczne międzynarodowe spotkanie naukowe Colloquium Iuris Canonici odbyło się już tradycyjnie w Brescii na północy Włoch, w dniach 2-6 czerwca 2003r. Od ponad trzydziestu lat, rokrocznie spotykają się absolwenci Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego oraz innych rzymskich uniwersytetów, aby zapoznać się z prawnymi rozwiązaniami nowych zagadnień z życia Kościoła oraz aby dyskutować nad problemami, które domagają się prawnego usystematyzowania.

Spotkaniu przewodniczył Profesor Gianfranco Ghirlanda, Dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie. Swoje wystąpienia podczas tegorocznego Colloquium przedłożyli: G. Ghirlanda, U. Navarette, V.de Paolis, Ch.J. Scicluna, M. Hilbert, D. Astigueta, J.Conn, G. Montini, Y. Sugawara, J. Kowal.

Jak wspomniałem wyżej spotkanie służy dyskusji nad nowymi zjawiskami i problemami pojawiającymi się w Kościele oraz ich usystematyzowaniem z punktu widzenia prawa kanonicznego. Podczas tegorocznego spotkania wiele miejsca poświęcono nowemu – aczkolwiek sporadycznemu zjawisku wśród duchowieństwa niektórych krajów, a mianowicie problemowi adopcji dzieci przez duchownych. Profesor G. Ghirlanda przedstawił to zagadnienie omawiając naturę i cele adopcji w ogóle, a następnie ukazał problem adopcji w relacji do podstawowego obowiązku duchownego, a mianowicie obowiązku celibatu /kan. 277 #1/ i w relacji do kanonu 285 #2, który nakazuje duchownym powstrzymać się od wszystkiego co nie przystoi stanowi kapłańskiemu.

Na bazie kan. 277 #1 i 285 #2 KPK adopcja dziecka przez duchownego powinna być zakazana. Przyjęcie święceń kapłańskich, posłuszeństwo i celibat stoją w sprzeczności z rolą „kapłana – ojca naturalnego” Innym argumentem przemawiającym za zakazem adopcji w tym przypadku jest odpowiedzialność „ojca” względem dziecka, który ma zapewnić dziecku warunki do życia, wychowanie, edukację, i pełne utrzymanie do 18 roku życia a także zapewnienie materialnych korzyści spadkowych w chwili śmierci „ojca”, gdy dziecko nie jest jeszcze pełnoletnie. W tej sytuacji pojawia się problem, kto ponosi odpowiedzialność za dziecko, gdy umiera przedwcześnie „ojciec” Biskup diecezjalny nie ponosi konsekwencji za decyzję osobistą swojego kapłana.

Oprócz sformułowania zakazu adopcji dziecka przez osobę duchowną pozostają do wyjaśnienia kwestie: jak systemy prawne poszczególnych państw rozwiązują zagadnienie adopcji przez osoby żyjące jako „singol”,

osoby samotne, nie będące w związku małżeńskim. Inną niemniej ważną pozostaje kwestia natury psychologicznej i społecznej; w społeczeństwie, które bacznie przygląda się wszystkim relacjom na linii, dziecko – dorosły, wychowanek – nauczyciel, musi być bardzo czysta intencja i jasny cel adopcji.

Na spotkaniu przedstawiono także nowe procedury Kongregacji Doktryny Wiary odnośnie do „delicta graviora” Ch. J. Scicluna omówił przestępstwa odnośnie do sakramentu Eucharystii i sakramentu pojednania, a także kategorię „delicta contra mores”

Innym problemem, który na przestrzeni ostatnich lat był przedmiotem dyskusji, był problem postępowania w przypadkach nadużyć seksualnych ze strony duchownych. To zagadnienie w dużej mierze dotyczyło Kościoła w Stanach Zjednoczonych, dlatego nowe regulacje prawne odnośnie do tego problemu powstały na terenie Konferencji Episkopatu USA. Profesor M. Hilbert przedstawił normy ogólne wypracowane w kościele amerykańskim przy toczącym się procesie przeciwko duchownym oskarżonym o przestępstwa na tle seksualnym w stosunku do osób małoletnich.

Z zagadnień omawianych na tegorocznym Colloquium Iuris Canonici widać jak w niektórych państwach atak na duchowieństwo został ukierunkowany na pole zachowań moralnych i z jaką konsekwencją społeczeństwa tamtych państw żądają ukarania „przestępców” za ich postępowanie. Rozwój społeczeństw, silna pozycja środków masowego przekazu, rozwój medycyny i psychologii a z drugiej strony uwrażliwienie na prawa człowieka rodzą wiele nowych sytuacji lub oceniają istniejące sytuacje w nowym świetle i w ślad za tym powstaje konieczność tworzenia regulacji prawnych. Cechą charakterystyczną nowych regulacji prawnych jest ich następczość w stosunku do zjawisk. Bardzo często normy powstają aby rozwiązać już zaistniałą sytuację, zaś brak jest uregulowań prawnych, które wyprzedzałyby zjawiska i profilaktycznie uczyłyby nas wszystkich o konsekwencjach określonych zachowań.

Ks. Roman Szewczyk